

**JĘZYKOZNAWSTWO TYPOLOGICZNE
I PORÓWNAWCZE UAM 2017/2018**

prof. dr hab.
Nicole Nau

ZAJĘCIE 05-12-2017

Typologia syntaktyczna

- ❖ Podstawowy szyk zdania
- ❖ Szyk w różnych konstrukcjach składniowych: uniwersalia Greenberga

PODSTAWOWY SZYK ZDANIA Z ELEMENTAMI

S = PODMIOT, O = DOPEŁNIENIE, V = VERBUM FINITUM

szuk	przykład	język
S V O	Taro saw a dog.	angielski
S O V	Taro ga inu o mita.	japoński
V S O	<i>E kai ana ngā tamariki i ngā āporo.</i> TNS eat PROG the(pl) child T/A the(pl) apple The children are eating the apples	maori

Dryer, Matthew S. 2013. Order of subject, object and verb, w: Dryer, Matthew & Haspelmath, Martin (red.), *The World Atlas of Language Structures Online*. Munich: Max Planck Digital Library, rozdział 81. Dostępny online: <http://wals.info/chapter/81>

podstawowy szyk zdania	przykłady języków	liczba języków
SOV	turecki, saliba	565
SVO	francuski, lelemi	488
VSO	walijski, maoryski	95
VOS	malgaski, tsotsil	25
OVS	hixkaryana	11
OSV	nadëb	4
brak dominującego szyku	węgierski, nunggubuyu	189
razem		1377

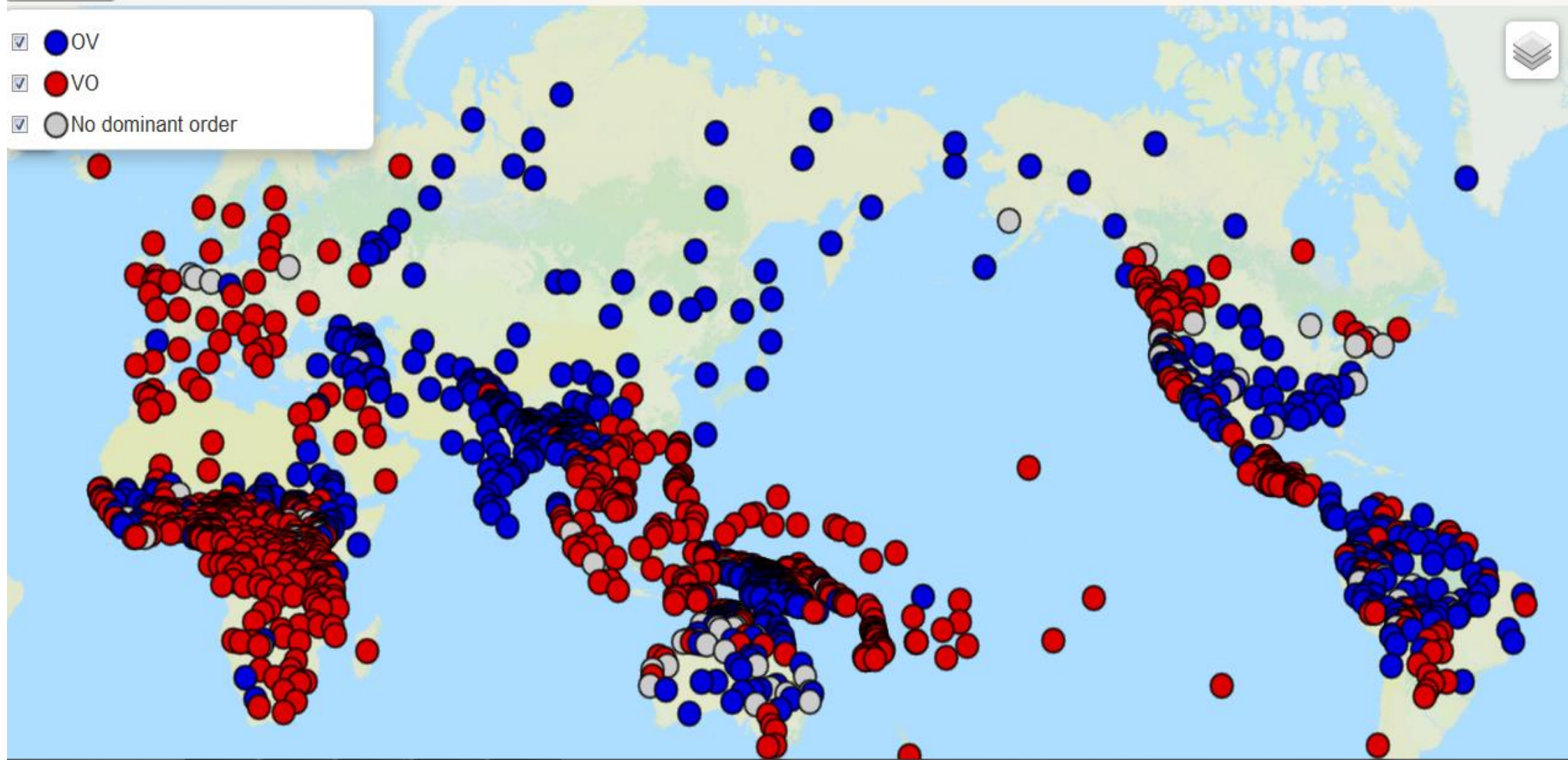
Legend ▾

Icon size ▾

Show/hide Labels

GeoJSON ▾

- OV
- VO
- No dominant order

KONSTRUKCJE SKŁADNIOWE I SZYK

NADRZĘDNIK (DETERMIANS) – PODRZĘDNIK (DETERMINATUM)

Zdanie

- ❖ nadrzędnik: **czasownik** (orzeczenie) – podrzędnik: dopełnienie

Grupa nominalna (imienna), noun phrase (NP.)

- ❖ nadrzędnik: **rzeczownik**, podrzędnik:
 - ❖ przydawka dopełniaczowa
 - ❖ przydawka przymiotna
 - ❖ zdanie względne (relatywne)
 - ❖ zaimki wskazujące

Grupa przyimkowa, prepositional phrase (PP)

❖ nadrzędnik: **przyimek**, podrzędnik: grupa nominalna, inne
inne

Zagadnienie:

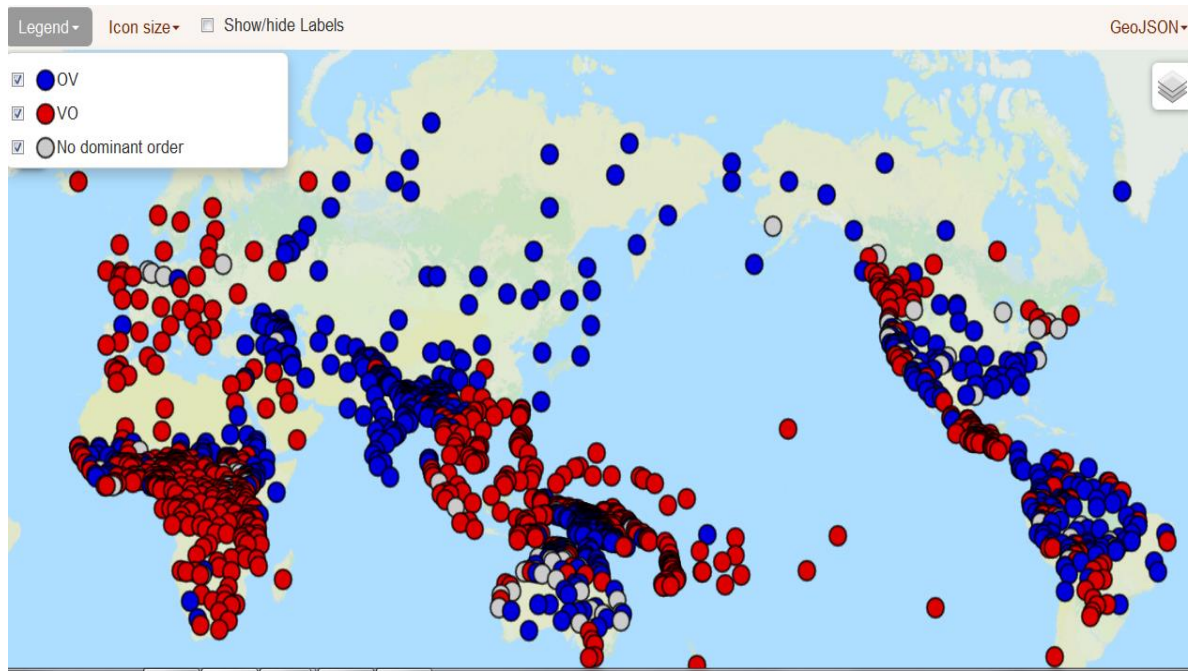
pozycja podrzędnika w stosunku do nadrzędnika

Joseph Greenberg, 1963, "Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements"

Table 7.1 *Summary of Greenberg's Universals (from appendix 2 of Greenberg 1963)*

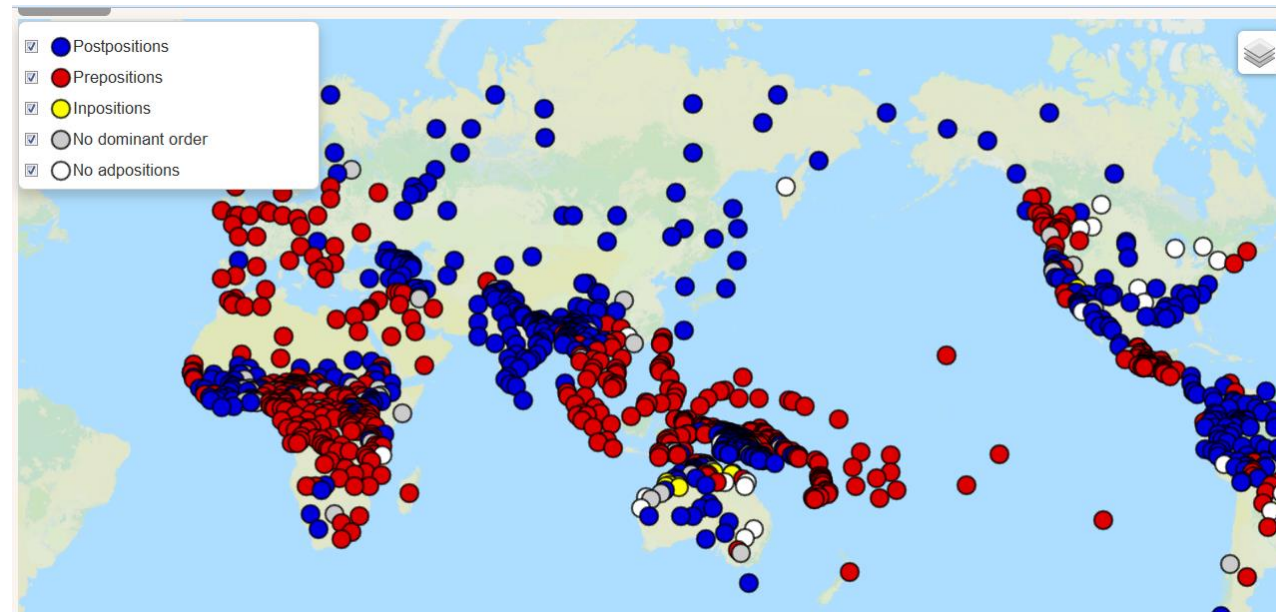
Greenberg's Universal	Parameter		correlation
#1	Main clauses	V-O	O-V
#3,4	Adpositions	Prepositions	Postpositions
#2	Genitive (possessor) and head noun	N-G	G-N
#17	Head noun & adjective	N-Adj	Adj-N
#24	Relative clauses and head noun	N-RelCL	RelCL-N
#22	Comparatives	Adj-Mkr-Std	Std-Mkr-Adj
#16	Inflected auxiliaries	Aux-V V-Aux	
#9	Question particles	Sentence-initial	Sentence-final
#12	Question words	Sentence-initial or elsewhere	Sentence-initial
#27	Affixes	Prefixes	Suffixes

	Polish	Tshangla
Main clause	V-O	OV
Adpositions	prepositions	postpositions
Genitive	N-G	G-N
Adjective	A-N	N-A
Relative clause	N-RC	RC-N
Comparatives	Adj-Mkr-Std	
Auxiliaries	Aux-V	V-Aux
Question part.	initial	
Question word	initial	
Affixes	both	

<http://wals.info/feature/83A#2/18.0/152.8>

<http://wals.info/feature/85A#2/14.9/152.8>

CZYTANIE W GRUDNIU

Szyk:

Payne, Thomas E. 2006. *Exploring language structure: A student's guide*.
New York: Cambridge University Press. => Chapter 7

- pp. 191-198, pp. 202-206

Stosunki gramatyczne:

Payne, Thomas E. 2006. *Exploring language structure: A student's guide*.
New York: Cambridge University Press. => Chapter 8